Η ΠΕΡΙΦΗΜΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΛΑΪΔΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΙΘ'

Ι εἴπατε; φώναξε ὁ Διογένης. Δὲν ξέρετε ποιὸς εἶμαι; Εἶμαι ἕνας ἐλεύθερος πολίτης, ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἔχει ὑποχρεώσεις στὴ Λαΐδα κι' ἔρχεται νὰ τὴν προστατέψη ἀπ' τὶς μηχανορραφίες ἑνὸς κακούργου καὶ νὰ γλυτώση τοὺς Πρυτάνεις ἀπ' τὸν κίνδυνο νὰ βγάλουνε μιὰ ἄδικη ἀπόφασι.

— Ποιὸς εἶσαι ἐπὶ τέλους ἐσύ, ποὺ μιλᾶς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο; ξαναρώτησε ἕνας ἀπ' τοὺς Πρυτάνεις νευριασμένος.

Μὰ ὁ Διογένης δὲν τἄχασε.

— Εἶμαι, ἀποκρίθηκε, ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἅμα πεθάνω, δύσκολα θὰ βρεθῆ ἄλλος γιὰ νὰ μὲ ἀντικαταστήση στὸν κόσμο.

— Τὸ ὄνομά σου;

— Διογένης. Εἶμαι ὁ Διογένης, ποὺ χρόνια τώρα ζητάω ἕναν «ἄνθρωπο» μὲ τὸ λυχνάρι καὶ ποὺ ἀντὶ γιὰ ἄνθρωπο βρῆκα μιὰ «γυναῖκα», τὴ Λαΐδα!

— Ὦ, Πρυτάνεις, διέκοψε ὁ Δολεύς. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶν' ἕνας ζητιάνος, ἕνας τρελλός.

— Κάνεις λάθος, νεαρέ μου, τοῦ φώναξε ὁ κυνικός. Ὁ Διογένης εἶν' ἕνας ἄνθρωπος, εἶν' ἕνας ἐλεύθερος πολίτης κι' ὄχι ἕνας καλοθρεμμένος σκλάβος, σὰν ἐσένα. Ὦ, Πρυτάνεις, διεκδικῶ τὰ δικαιώματά μου ὡς πολίτης τῆς Κορίνθου.

— Πολῖτες τῆς Κορίνθου εἶνε ὅσοι ἔχουν κατοικία σ' αὐτήν. Ἐσὺ δὲν ἔχεις κατοικία στὴν Κόρινθο καὶ συνεπῶς δὲν μπορεῖς νὰ εἶσαι Κορίνθιος πολίτης, εἶπε ὁ Δολεύς.

— Τί ἐτόλμησες νὰ πῆς, νεανία μου; ὅτι δὲν ἔχω κατοικία στὴν Κόρινθο; φώναξε ὁ Διογένης. Μὰ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι λοιπόν; Ἀπὸ τὴ Σκυθία; Ὦ, Πρυτάνεις, εἶνε γνωστόν, ὅτι ποτέ μου δὲν λέω ψέμματα. Δὲν εἶνε συνεπῶς ἀνάγκη νὰ σᾶς κάνω ὅρκο. Σᾶς λέω λοιπόν, ὅτι ἔχω δυὸ κατοικίες. Μιὰ στὰς Ἀθήνας ποὺ μοῦ τὴν χάρισε ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ μιὰ ἄλλη στὴ συνοικία Κρατίου τῆς Κορίνθου, ποὺ μοῦ τὴν χάρισε ἡ Λαΐς.

— Τὰ δυὸ αὐτὰ δῆθεν σπίτια σου, εἶνε δυὸ παθάρια, τὸν διέκοψε μὲ ὕφος εἰρωνικὸ ὁ Δολεύς.

— Καὶ τί σημασία ἔχει αὐτό, νέε μου; Ἐγὼ εἶμαι ὀλιγαρκὴς καὶ μπορῶ νὰ τὰ χρησιμοποιῶ γιὰ κατοικίες μου. Ἄλλωστε, πολὺ ἀπασχολήθηκα μὲ σένα, μικρέ μου. Κι' ἐγὼ δὲν ἦρθα ἀπ' τὸ Ἄστυ τῆς Παλλάδος στὴν Κόρινθο τρέχοντας ὁλοταχῶς, γιὰ τὰ μοῦτρα σου. Ἦρθα χάριν τῶν Πρυτάνεων. Ἀκοῦστε με λοιπόν, ὦ Πρυτάνεις. Εἶνε ἀκόμα πρόσφατη ἡ δολοφονία τοῦ Σωκράτη κι' ἡ φρίκη γι' αὐτὴ σ' ὅλες τὶς καρδιὲς τῶν Ἑλλήνων, ὥστε νὰ μὴ θελῆστε νὰ διαπράξετε τώρα σεῖς μιὰ ἄλλη παρόμοια. Ποιὸς εἶνε ὁ κατήγορος τῆς Λαΐδος; Ὁ Ἱεροφάντης τῶν Ἐλευσινείων Μυστηρίων, Βασίλειος. Ξέρετε λοιπὸν τί εἶδους ἄνθρωποι εἶνε αὐτοὶ οἱ Ἱεροφάνται; Ὁ προκάτοχος τοῦ Βασιλείου δὲν ἀρκέστηκε στὸ ὅτι στέρησε τὴν Ἑλλάδα ἀπ' τὸν μεγαλείτερο σοφό της, τὸ Σωκράτη, ἀλλὰ κατηγόρησε ἐπὶ ἀσεβείᾳ τὸν Ἀναξαγόρα, τὸν Ἀλκιβιάδη καὶ τὴν Ἀσπασία.

»Μά, ὅπως ξέρετε, οἱ θεοὶ ἐξεμάνησαν γιὰ τὰ κακουργήματά του καὶ τὸν τιμωρήσανε ὅπως τοῦ ἔπρεπε. Οἱ Ἀθηναῖοι διώξανε ἀπ' τὴν πόλι τους τὸν μισητὸ ἐκεῖνον ἄνθρωπο καὶ τὸν λιθοβολήσανε. Τώρα, ὁ διάδοχός του Βασίλειος, θέλει ν' ἀνανεώση τὰ ἐγκλήματα τοῦ προκατόχου του. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶνε δυνατόν. Στὴν ἐποχή μας, οἱ δικαστὰ εἶνε ἐλευθερόφρονες καί, ὅπως ὅλοι οἱ μορφωμένοι ἄνθρωποι, ἀπεχθάνονται τοὺς προδότες καὶ δολοφόνους».

— Διογένη, πρόσιεξε, γιατὶ μ' αὐτὰ ποὺ λὲς κινδυνεύει τὸ κεφάλι σου! τὸν διέκοψε ὁ Δολεύς.

— Κάνεις λάθος, νεανία μου. Οἱ ἄνθρωποι στὸν καιρό μας μάθανε πειά, ὅτι γιὰ νὰ τιμήση κανεὶς τοὺς θεοὺς δὲν χρειάζεται ἀνθρώπινο αἷμα. Μιὰ ἀπ' τὶς λίγες σοφὲς φράσεις ποὺ εἶπε ὁ Πλάτων, εἶνε κι' αὐτὴ ἐδῶ: **«Ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτη, θὰ εἶνε ἡ τελευταία θεοκρατικὴ δολοφονία ποὺ διαπράχτηκε στὴν χώρα τῶν Ἑλλήνων».** Ὦ, Πρυτάνεις! Ρωτῆστε γιὰ τὴ ζωὴ τῆς Λαΐδος καὶ θὰ μάθετε, ὅτι εἶνε γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη καὶ γενναιοψυχία. Φροντίστε νὰ μάθετε τὴ ζωὴ τοῦ Ἱεροφάντη Βασιλείου καὶ δὲν θὰ βρῆτε σ' αὐτὴ τίποτ' ἄλλο ἀπὸ μῖσος, ἐκδίκησι, ὑποκρισίες καὶ ψέμματα.

— Διογένη, σὲ κατηγορῶ ἐπὶ ἀσεβείᾳ! φώναξε ὁ Δολεύς.

— Ἔλα δά, ἀστειευέσαι, νεανία μου, ἀποκρίθηκε ὁ κυνικὸς φιλόσοφος. Στοὺς τυφλοὺς καὶ κουφοὺς νὰ πᾶς νὰ μιλήσης γιὰ τὰ Ἐλευσίνεια Μυστήρια. Μόνον αὐτοὺς μπορεῖς νὰ τοὺς καταφέρης νὰ τὰ πιστέψουνε καὶ νὰ τὰ σεβαστοῦνε. Οἱ ἄλλοι ξέρουνε πειὰ τὴν ἀλήθεια καὶ γελᾶνε μ' αὐτά. Οἱ θεοὶ εἶνε ἀγαθοὶ καὶ ὄχι κακοῦργοι καὶ δολοφόνοι, ὅπως θέλει νὰ τοὺς παραστήση ὁ ἀφέντης σου ποὺ σὲ καλοτρέφει. Θὰ ζητοῦσα μάλιστα ἀπ' τοὺς Πρυτάνεις νὰ μοῦ δώσουν τὴν ἄδεια νὰ σὲ περιποιηθῶ ὅπως σοῦ πρέπει μὲ τὸ ραβδί μου, γιὰ τὴν ἀσέβεια ποὺ δείχνεις, συκοφαντῶντας τοὺς θεούς.

***

Στὸ μεταξὺ αὐτό, ὁ κήρυκας τοῦ δικαστηρίου πλησίασε τὸν πρόεδρο τῶν Πρυτάνεων καὶ τοῦ ἀνέφερε, ὅτι ἕνα πλῆθος ἀνθρώπων, πάσης ἡλικίας καὶ πάσης τάξεως, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἶχαν συγκεντρωθεῖ ἀπ' ἔξω καὶ θέλανε νὰ παρουσιαστοῦνε στοὺς δικαστὰς καὶ νὰ κατεθέσουν διάφορα πράγματα γιὰ τὴ Λαΐδα.

Τότε ὁ πρόεδρος διέταξε νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ παρουσιασθοῦν ἕνας—ἕνας καὶ εἶπε στὸ Διογένη:

— Ἀρκετὰ εἴπτες, Διογένη! Ἀκούσαμε τὴ μαρτυρία σου.

Πρώτη παρουσιάστηκε ἐνώπιον τῶν Πρυτάνεων μιὰ γυναῖκα ἡλικωμένη, ντυμένη ἀρχοντικά, ἡ ὁποία εἶπε στοὺς δικαστάς:

— Ὦ, Πρυτάνεις, εἶμαι ἡ μητέρα τοῦ Εὐριπίδη, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα καὶ ἡ τραγῳδίες θὰ σᾶς εἶνε γνωστές. Ζοῦσα φτωχικὰ μὲ τὰ δυὸ κορίτσια μου στὴν Σαλαμίνα, ὅταν μιὰ μέρα ἔφτασε ἐκεῖ ἕνας ἄνθρωπος καὶ μᾶς ἔδωσε ἕνα μεγάλο χρηματικὸ ποσόν, λέγοντάς μας, ὅτι τοῦ τὸ εἶχε παραδώσει ὁ γυιός μου. Σὲ λίγον καιρὸ ὅμως συναντήθηκα μὲ τὸν γυιό μου καὶ μοῦ εἶπε ὅτι δὲν εἶχε στείλει αὐτὸς τὰ χρήματα ἐκεῖνα. Προσπάθησα νὰ μάθω τότε τὴν ἀλήθεια κι' ἐξακρίβωσα, ὅτι ὁ γενναιόψυχος εὐεργέτης μας ἦταν ἡ Λαΐς. Μπορεῖ λοιπὸν νὰ εἶνε ἀσεβὴς μιὰ γυναῖκα ποὺ βοηθάει στὴ δυστυχία της μιὰ οἰκογένεια ἄγνωστή της, μὲ τόσο μυστικὸ τρόπο μάλιστα;

Ἀκούγοντας τὴν ἀφήγησι αὐτή, ὁ Διογένης φώναξε στὸν Δολέα δυνατὰ γιὰ ν' ἀκουστῆ ἀπ' τοὺς Πρυτάνεις κι' ἀπ' τὸ πλῆθος:

— Ἔ, Δολέα, γιὰ ρώτησε τὸν ἀφέντη σου, ποὺ σὲ χορταίνει μὲ ψέμματα, ἔχει κάνει κι' αὐτὸς στὴ ζωή του καμμιὰ τέτοια πρᾶξι;

Μετὰ τὴ μητέρα τοῦ Εὐριπίδη, παρουσιάστηκε σπὸ δικαστήριο ἡ γυναῖκα τοῦ Μεσσηνίου ἀχμαλώτου Βρασίδα, ἡ ὁποία διηγήθηκε ἐπάσης πῶς τὴν εὐεργέτησε ἡ Λαΐς καὶ πῶς γλύτωσε ἀπ' τὴν αἰχμαλωσία ὁ σύζυγός της, χάρις στὴ γενναιοψυχία τῆς ὡραίας ἑταίρας.

Παρόμοιες φιλάνθρωπες πράξεις τῆς Λαΐδος ἀνάφεραν στὸ δικαστήριο κι' ἄλλοι πολλοὶ καὶ διάφοροι μάρτυρες.

Τελευταῖος παρουσιάστηκαν μπρὸς στοὺς Πρυτάνεις ἡ ἱέρειες τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης, μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὴ μεγάλη ἱέρεια, καὶ διηγήθηκαν κι' αὐτὲς στοὺς δικαστὰς τὶς καλωσύνες τῆς ἑταίρας κι' ἀκόμα, ὅτι καμμιὰ Κορινθία δὲν πήγαινε νὰ προσκυνήση στὸ ναὸ συχνότερα ἀπὸ τὴ Λαΐδα καὶ καμμιὰ δὲν προσέφερε περισσότερα δῶρα στὴ θεά.

Ὅταν τελείωσε ἡ παρέλασις τῶν μαρτύρων, ὁ Λεοντίδης στάθηκε μπρὸς στοὺς δικαστὰς καὶ εἶπε:

— Ὦ, ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ, εὐγενεῖς Πρυτάνεις, κι' ἡ πιὸ γλαφυρὴ ἀγόρευσις δὲν θὰ μποροῦσε νὰ σᾶς παραστήση καλύτερα ἀπ' τὶς ἀφηγήσεις τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ποιὰ εἶνε ἡ Λαΐς. Ἀλλὰ κι' ἂν ἀκόμα σᾶς μένει ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία, θὰ σᾶς τὴν ἀπομακρύνη κι' αὐτὴ ὁ πάτυρος αὐτὸς ποὺ σᾶς παραδίνω. Εἶν' ἕνα γράμμα τοῦ Ἱεροφάντη Βασιλείου, τὸ ὁποῖο παρέδωσε ὁ Δολεὺς στὴ Λαΐδα χθὲς τὸ βράδυ ἐκ μέρους τοῦ ἀφέντη του.

Πράγματι, ὁ Λεοντίδης παρέδωσε στοὺς Πρυτάνεις τὴν περίφημη ἐπιστολὴ τοῦ Ἱεροφάντη, ἀφοῦ τὴν διάβασε πρῶτα μεγαλοφώνως.

Συμπόσιον παρὰ τῇ Λαΐδι.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.